

Biblická hodina – Reformácia Prípád postúpený do Nemecka

V tomto období existovali dve nezávislé strany moci: na jednej tu boli miestni rytieri, žoldnieri a násilníci a na strane druhej: Rím. Luther mal však nádej v kurfirstovi Fridrichovi, ktorý mal moc ho ochrániť. V Ríme sa rozhodli, že je čas vziať Luthera vážne (dovtedy ho považovali len za šaša) a preto sa obrátili práve na knieža. Nevie sa presne, čo stálo za týmto rozhodnutím, ale pravdepodobne to, že pápež posunul Lutherov prípad dominikánom. V čase, keď augustiniáni mali stretnutie v Heidelbergu, dominikáni mali také isté v Ríme. Tam prišiel aj hlavný šéf dominikánov zo Saska Herman Rab. On pomohol Tetzelovi získať titul doktora. ***Rab bol ten, kto priťahol pozornosť pápežových ľudí na Luthera. Konkrétne Silvester Prierias bol poverený vypracovaním odpovede Lutherovi na jeho doterajšie spisy, bol totiž pápežským poradcom pre teologické otázky.*** Hneď v úvode svojho diela Dialogus vyhlásil, že univerzálnou cirkvou je RKC a že jej moc reprezentuje pápež. Táto cirkev sa nikdy nemýli ani v otázkach viery ani v otázkach morálky. Každý, kto toto neprijíma, je kacír, každý, kto dehonestuje odpustky, je kacír. Luthera opisoval ako malomocného s mosadznou hlavou a železným nosom. Rím tak na základe tohto spisu začal pripravovať povolanie Luthera pred pápeža. Príkaz o príchode Martina do Ríma doručili hlavnému predstaviteľovi dominikánov Kajetánovi, ktorý mal byť pápežským vyslancom na sneme v Augsburgu 7.8.

Luthera doslova vytočil, hoci mal trochu aj strach. Už sa do neho obuli vtedajšie cirkevné celebrity. Začal ťuovať, že pohrdal Tetzelmom a vyhlásil, že Ján Tetzel pri všetkej svojej smiešnosti bol bystrejší než všetci ostatní. Necitovali z Písma, ale prevracajú ho s diabolskou zákernosťou. Martinových nepriateľov nenaštval spôsob jeho konverzácie, ale tvrdenia, že sa pápež a cirkev môžu mýliť. O svojej reakcii na tieto Prieriasove slová povedal: „*toto je najbezvýznamnejšie dielo, aké kedy vyšlo z mojej hlavy. Vraj ten spis vymyslel rýchlo, pretože mu to nestálo za to, aby si kvôli nemu zničil svoj rozum*“.

A tak sa pápež pustil do boja a cez svojich ľudí predvolal neposlušného mnícha do Ríma, aby čelil heréze. Mal sa dostaviť do 60 dní. **Luther nemal na výber, iba poprosiť knieža a cisára, aby sa jeho prípad riešil v Nemecku, pretože v Ríme by ho mohli ľahko upáliť.** Oblastné koncily vtedy prevzali moc Ríma, hoci sa pápež snažil stále eliminovať ich právomoci.

Kým sa však vybavovala možnosť súdu v Nemecku, pápež sám zrušil svoje rozhodnutie preverovať Martina v Ríme. Namiesto toho mal odvolať svoje chyby pred kardinálom Kajetánom na spomínanom ríšskom sneme v Augsburgu. V prípade ak Luther neodvolá mal kardinál povolenie ho zviazať a priviesť do Ríma. List dostal aj Fridrich, ktorý v ňom bol upozornený, že ak Luther nebude spolupracovať, zahánbí aj samotné knieža. Fridrich bol politik a tak sa snažil navonok ukázať spoluprácu, ale vo vnútri stál za Lutherom. Tiež nebol, s ďalšími Nemcami, presvedčený o tom, že Rím robí správne veci. **Kým nikto Martinovi nedokázal vinu, nemôže ho ani knieža odsúdiť.** Všetko riešili cez Fridrichovho poradcu Georga Spalatina, ktorý bol sprostredkovateľom medzi Martinom a kniežaťom, čím sa vyhli podozreniu. Knieža povedal, že s Lutherom prehovoril za celý čas možno 20 slov.

Fridrich vyjednával, aby Kajetán vypočul Luthera súkromne a to práve na spomínanom sneme. Kajetán sa tejto príležitosti chytil a spolu s pápežom a cisárom sa postavil proti Lutherovi. *Fridrich dostal sľub, že Martina cestou do Augsburgu nezatkne, ale Martin nevediac o tejto dohode si spomenul na Jána Husa, ktorý tiež dostal mnoho sľubov a predsa skončil upálený na hranici.* No nemohol nič, iba poslúchať. Báł sa preto, lebo bol len obyčajným mníchom podozrivým z kacírstva. Cestou nachytil ešte aj črevnú infekciu, ktorá bola síce krátka, iba trojdňová, no oslabilá ho natoľko, že nevládal urobiť ani krok. Oveľa viac ho trápili pochybnosti, či predsa len jeho protivníci nemajú pravdu, či sa naozaj nemýli. Preto sa zastavil vo Weimare a Norimbergu, aby sa povzbudil prítomnosťou priateľov. Jeden z nich sa podujal, že mu bude robiť právneho poradcu a ďalší mu pomáhali po celý čas. Počas cesty napísal aj niekoľko listov, v jednom z nich stálo: „*nech sa vám darí a držte sa, lebo budem odsúdený ľuďmi alebo Bohom*“.

Snem v Augsburgu sa začal na jeseň 1518 so všetkou pompéznosťou a etiketou. Kardinálovi preukazovali patričnú úctu. Albrecht tu získal tretí titul kardinála a cisár Maximilián bol vyznamenaný ako Ochranca viery dýkou a helmou. Tiež sa tu prejednávala križiacka výprava proti Turkom, pričom sa hovorilo aj o dosiahnutí mieru s českými kacírmi, aby sa mohli tiež zúčastniť na tejto výprave. Pre tento účel mala byť zavedená nová daň. Lenže kniežatá nechceli bojovať proti Turkom pod hlavičkou cirkvi a tvrdili, že už dali cirkvi toľko peňazí, že teraz zvýšiť dane nemôžu. Preto bola križová výprava i dane odmietnuté.

Po tomto nezdare sa Kajetán spoliehal, že uspokojivo vyrieši aspoň Martinov prípad. Cítil, že musí konať premyslene a uvážene, lebo **Rím očakával iba dva možné výsledky: buď Martin odvolá a zmieri sa s cirkvou, alebo neodvolá**

a bude odoslaný do Ríma v putách. Pomôcť mu mal aj cisár Maximilián. Nemala sa konať žiadna diskusia. Uskutočnili sa 3 stretnutia – v utorok, stredu a štvrtok – 12-14.10.1518. Kajetán bol dobre pripravený, Martinove diela všetky prečítal a bol to najschopnejší oponent, pred ktorého bol Luther postavený. Považoval sa za bezúhonného a najlepšieho dominikánskeho teológa. Jediné, čo od Luthera žiadal, bolo povedať slovo: revoco a to v dome Fuggerovcov, ktorým išlo od začiatku tohto sporu o odpustkoch iba o peniaze. ***Za Lutherom stáli jeho dvaja priatelia Linck a Staupitz a za Kajetánom celý zástup poradcov.*** V prvý deň Martin padol pred Kajetánom na tvár, ale on ho dvihol a oznámil mu, že musí odvolať: *„predovšetkým sa kajaj zo svojich chýb a odvolaj ich. Potom sľúb, že ich už viac nebudeš učiť. A nakoniec sa zdrž všetkého, čo naruša pokoj cirkvi“.*

Luther požiadal Kajetána, aby mu konkrétne povedal, v čom sa mýli. Hlavným omylom je **popieranie pokladu zásluh**, o ktorom sa hovorí v bule Unigenitus z roku 1343 pápeža Klemente VI. Luther povedal, že ak sa tam niečo také tvrdí, tak odvolá: *„vy ste povedali, že zásluhy Krista sú pokladom. Tu sa však hovorí, že On získal poklad. Byť a získať nie je to isté. Nemôžete si myslieť, že my Nemci nepoznáme gramatiku“.*

Po druhé vyhlásil, že Lutherovo tvrdenie, že **viera ospravedlňuje hriešnika** je falošné novátorstvo. Martin povedal, že tu nemôže ustúpiť. Kajetán mu pripomenul: *„dnes to musíš odvolať a mňa nezaujímá, čo si želaš ty. Inak na základe tejto jednej vety odsúdím všetky ďalšie, čo povieš“.*

Ďalším základným problémom bola **autorita pápeža a autorita Písma**. Táto otázka sa odložila na druhý deň. Po krátkej diskusii a nátlaku na odvolanie, Martin požiadal o možnosť vyjadriť svoje odpovede písomnou formou. Kajetán sa najprv zdráhal, no po reakcii Staupitza nakoniec povedal: *„s potešením si vypočujem tvoje správnu odpoveď a potom otcovsky, nie súdnou cestou, ukončím tento spor“.*

Keď sa Martin postavil pred kardinála na tretí deň, prišiel s právnikmi a niesol niekoľko stranový dokument, v ktorom tvrdil, že Písmo je nad pápežom, pretože človek sa môže mýliť, čím dal najavo, že pre odpustky neexistuje v cirkvi žiaden biblický základ. Kardinál spis prijal a sľúbil, že ho pošle do Ríma. Ale už nastal čas, aby Martin odvolal. Nasledovala slovná prestrelka, v ktorej sa každý držal svojho názoru, kým Luther Kajetána nevytočil a ten skríkol: *„odíď a neukazuj sa mi, pokiaľ nebude pripravený všetko odvolať“.* **Martin bol na seba hrdý.** V liste domov napísal, že kardinál bol na toto stretnutie spôsobilý tak, ako je osol spôsobilý hrať na harfe. Dokonca Kajetán

požiadal aj Staupitza, aby prinútil Luthera odvolať, ale on mu povedal: „často som sa o to pokúšal, ale svojimi schopnosťami a znalosťou Písma sa mu nevyrovnám. Vy ste zástupcom pápeža. Je to na vás“.

Či Martinovi jeho odhodlanie a pocit víťazstva vydržali, si povieme až na budúci rok, ak Pán Boh dá.

ES 422